

Wybór przyszłego zawodu

Wybór przyszłego zawodu jest sprawą bardzo ważną dla młodego człowieka, a jednocześnie bardzo trudną, wymagającą rozważań i dobrego poznania własnej osobowości i predyspozycji zawodowych. Teorie rozwoju zawo-

dowego podkreślają, że ten proces zaczyna się już w dzieciństwie i trwa do wieku dojrzałego. Według jednej z takich teorii, osoby o podobnych cechach osobowości i zainteresowaniach w dorosłym życiu bardzo często znajdują się w podobnych środowiskach zawodowych. Ludzie poszukują takiej pracy, która umożliwi im realizację własnych umiejętności, będzie odpowiadać cechom charakteru i preferowanym przez nich rolom społecznym, które chcą odgrywać. Jeżeli człowiek nie znajdzie się w odpowiednim środowisku pracy, często odczuwa frustrację, nie ma osiągnięć w pracy oraz odczuwa niską motywację do niej, co skutkuje niewielkim zaangażowaniem w wykonywany zawód. Teoria ta wyróżnia sześć typów osobowości.

Typ realistyczny jest reprezentowany przez osoby, które lubią rozwiązywać problemy praktyczne i techniczne. Dla nich ważne jest znalezienie rozwiązania konkretnego zadania, szybko więc przechodzą do sedna sprawy. W pracy lubią aktywność fizyczną oraz wykorzystują swoje uzdolnienia sportowe i manualne.

Cechy osobowości realistycznej:

- Umiejętności: posługiwanie się rzeczami, narzędziami, maszynami, zdolności manualne, siła fizyczna, koordynacja wzrokowo-ruchowa, talenty praktyczne, przestrzeganie reguł;
- Preferowane wartości: dobra materialne, zdrowy rozsądek, uczciwość, korzyści materialne uzależnione od efektów pracy, władza, mocny charakter, odważny styl życia;
- Określa siebie jako człowieka praktycznego, konserwatywnego, posiadającego lepsze zdolności manualne niż społeczne;
- Postrzegany przez innych jako wytrwały, szczery, uparty, gospodarny, polegający na sobie.

Typowe preferowane zawody to: inżynier mechanik, inżynier budownictwa, projektant narzędzi, stolarz, elektryk, grawer, kierowca, mechanik, optyk, pilot, tokarz, tapicer i inne zawody rzemieślnicze, zawody związane z przetwórstwem surowców: leśnik, ogrodnik, rolnik.

- **Typ artystyczny** to osoby wrzliwe i niezależne, które cechują się wyjątkową wyobraźnią. W pracy preferują kreatywne podejście do rozwiązywania problemów. Często przy podejmowaniu decyzji kierują się intuicją. Wolą pracować w sytuacjach nieplanowanych, w których mogą wykorzystać swoje zdolności twórcze. Problemy rozwiązują przez tworzenie.
- **Cechy osobowości artystycznej:**
 - Umiejętności: sprawność ręk, wyostrozony słuch, inteligencja, kreatywność, zdolności plastyczne, muzyczne i pisarskie;
 - Preferowane wartości: sztuka, estetyka;
 - Określa siebie jako osobę obdarzoną wyobraźnią, otwartą na otoczenie, niezależnego intelektualistę;
 - Postrzegany przez innych jako skomplikowany, idealista, oryginalny, niezwykły, wrzliwy, twórczy, niedbły, niepraktyczny.

- **Typ badawczy** to osoby, które lubią analizować zadania teoretyczno-charakteryzują się wyjątkową dociekliwością. Preferują samodzielną pracę. Dążą najpierw do zrozumienia problemu, a następnie do jego rozwiązania.
- **Cechy osobowości badawczej:**
 - Umiejętności: studiowanie i pogłębianie wiedzy, naukowe, analityczne, matematyczne, techniczne, twardość wystawiania się i pisanie prac wzbogacających aktualny stan wiedzy;
 - Preferowane wartości: wiedza, nauka;
 - Określa siebie jako osobę inteligentną, metodyczną, sceptyczną, dokładną;
 - Postrzegany przez innych jako inteligentny, wykształcony, niezależny, dociekliwy, introwertyczny.
- **Typowe preferowane zawody** to: pracownik naukowy, antropolog, astronom, archeolog, botanik, biolog, chemik, biochemik, filozof, geograf, geolog, glęboznawca, fizyk, farmaceuta, matematyk, historyk, meteorolog, programista, politolog, analityk, statystyk, dentysta, dentysta radiolog.

Typowe preferowane zawody to: aktor, architekt, dyrygent, dekorator wnętrz, fotograf, ilustrator, kompozytor, piosenkarz, malarz, muzyk, pisarz, scenarzysta, projektant mody, projektant wnętrz, plastyk, reżyser, rzeźbiarz, tancerz, wizażysta

Typ społeczny reprezentują osoby lubiące pracę z innymi ludźmi. Są odpowiedzialne i cierpliwe. Przy rozwiązywaniu problemów konsultują się ze znajomymi i zbierają od nich informacje. W pracy w grupie odwołują się do słów, uczuć i idei.

Cechy osobowości społecznej:

- Umiejętności: talenty społeczne, umiejętność kontaktowania się i postępowania z innymi, empatia, życzliwość;
- Preferowane wartości: sprawiedliwość, odpowiedzialność, idealizm, rozumienie innych i troska o ich dobro;
- Określa siebie jako osobę empatyczną, cierpliwą, odpowiedzialną, wyrozumiałą, otwartą na problemy innych;
- Postrzegany przez innych jako chętny do współpracy, taktowny, cierpliwy, przyjazny, uczynny, miły, uprzejmy, współczujący, serdeczny, wielkoduszny.

Typowe preferowane zawody to: fizykoterapeuta, bibliotekarz, hostessa, ksiądz, katecheta, kelner, lekarz, logopeda, masażysta, nauczyciel, psycholog, pracownik socjalny, policjant, ratownik, pielęgniarka, stewardesa, trener, dietetyk.

Typ przedsiębiorczy to osoby dynamiczne, które lubią kierować innymi. Chętnie przewodzą grupie w celu osiągnięcia wspólnego celu. Przy rozwiązywaniu problemu przekonują innych do własnych propozycji rozwiązań. Startują w konkursach i zależy im na statusie społecznym. Często konkurują o stanowiska kierownicze.

Cechy osobowości przedsiębiorczej:

- Umiejętności: z zakresu kierowania, nakłaniania innych, organizowania, zdolności krasomówcze, pewność siebie;
- Preferowane wartości: władza, sukces finansowy i społeczny, wpływy i sukces w biznesie;
- Określa siebie jako osobę towarzyską, pewną siebie, energiczną, optymistyczną, podejmującą ryzyko, popularną;

Cechy osobowości mają duże znaczenie przy dokonywaniu wyboru ścieżki zawodowej, jednak obecny rynek pracy powoduje, że požądane kompetencje pracowników zmieniają się dynamicznie. W przeszłości transformacje gospodarcze

Proces uczenia się przez całe życie

Każda osoba ma cechy wszystkich wymienionych typów, jednak ich natężenie w różnych typach osobowości jest różne, warto więc określić, które cechy są najbardziej zbliżone do osobowości konkretnego człowieka przed wyborem przyszej drogi zawodowej.

Typowe preferowane zawody to: archiwista, bileter, agent celny, agent ubezpieczeniowy, inkasent, kasjer, kosztorysant, księgowy, radca prawny, recepcjonista, rzeczoznawca, statystyk, syndyk, stenograf, urzędnik, pracownik biurowy, sekretarka, technik BHP, stróż nocny, rachmistrz.

Postregany przez innych jako systematyczny, zasadniczy, skrupulatny, rozważny, kontrolujący się, pedantyczny, niezawodny, bez wyobraźni.

Określa siebie jako osobę sumienną, dokładną, nierozróżniłą, praktyczną;

Preferowane wartości: oszczędność, konformizm, zarabianie pieniędzy;

Umiejętności: uzdolnienia urzędnicze i organizacyjne, rzetelność, dokładność, subordynacja, umijętność ścisłego przestrzegania instrukcji;

Cechy osobowości konwencjonalnej:

Typ konwencjonalny jest reprezentowany przez osoby ceniące porządek oraz bezpieczeństwo. W pracy lubią przestrzegać jasno zdefiniowanych procedur i przywiązują wagę do szczegółów. Rozwiązują problemy według ustalonych zasad i poleceń zwierzchników. Preferują zajęcia i zawody związane z porządkowaniem danych.

Typowe preferowane zawody to: agent ubezpieczeniowy, akwizytor, dyplomata, doradca podatkowy, makler, menedżer, prawnik, zaopatrzeniowiec, przedstawiciel handlowy.

Postregany przez innych jako osoba bystra, ambitna, dbająca o zysk, energiczna, wścibna, przywiązująca wagę, poszukująca przyjemności, impulsywna.

